

NOU 2004:19 LIVSKRAFTIGE DISTRIKTER OG REGIONER. DISTRIKTSKOMMISJONENS INNSTILLING.

HØRINGSUTTALELSE FRA REGIONRÅDET FOR HADELAND.

Beslutningsnivå:

Regionrådet for Hadeland vil understreke betydningen av at nærhetsprinsippet legges til grunn ved organisering av offentlig forvaltning. Beslutninger må fattes på lavest mulig effektive nivå.

Trenivåmodell:

Regionrådet for Hadeland støtter flertallet i kommisjonen som går inn for ”desentralisering av betydelig mer makt fra staten til et folkevalgt regionalt nivå”. En vil imidlertid understreke sammenhengen mellom oppgavefordelingen og antall nivåer i forvaltningen. Å opprettholde et regionalt nivå er bare aktuelt dersom enhetene blir færre og større enn dagens fylkeskommuner og det samtidig skjer en omfattende og systematisk overføring av oppgaver fra staten til regionene.

En styrking av regionnivået må ikke skje på bekostning av kommunenes ansvarsområder.

Oppgavene til regionene:

Kommisjonens flertall har anbefalt å styrke regionene ved at disse overtar myndighet fra staten på en rekke områder (Kap. 7.3.4). Regionrådet for Hadeland slutter seg i hovedsak til flertallets anbefalinger på dette området, men har følgende synspunkter i tilknytning til noen av oppgavene:

Infrastruktur og samferdsel:

En viktig forutsetning for styrking av regionene er at de får ansvaret for riksveger som ikke er stamveger. Fylkene har i dag ansvaret for kollektivtransport med byss. Det vil være naturlig at nye og større regioner også får ansvaret for fergedrift og regiontrafikk med tog.

Utdanning – videregående skoler:

Regionene vil ha ansvaret for den videregående skole. Lokale styrer bør få ansvaret for drift og linjevalg innenfor naturlige avgrensede geografiske områder. Regionen må ha et overordnet ansvar for at et fullstendig linjevalg finnes.

Utdanning – høyskoler:

I tillegg til at regionene må disponere tilstrekkelige midler til at høyskoler og universiteter motiveres til å innrette sin aktivitet i tråd med regionale utviklingsbehov må også høyskolene pålegges å legge til rette for desentralisert utdanning. Dette er spesielt viktig for næringslivet og den voksne delen av befolkningen.

Kommuneoverskridende areal- og ressursforvaltning:

Ansvaret for å løse konflikter på dette området bør være statlig som i dag. På denne måten sikrer en best at konsekvenser av nasjonale standarder og internasjonale avtaler blir praktisert på en likt måte uavhengig av regionsgrenser.

Sykehusene:

Når det gjelder sykehusene støtter Regionrådet for Hadeland forslaget fra mindretallet som går inn for å overføre ansvaret for disse til folkevalgte regioner.

Sykehus tjenester er viktige tjenester i folks hverdag og innbyggerne må få anledning til å påvirke tjenesten i den enkelte region. Et regionalt ansvar vil på en bedre måte enn i dag sikre dialogen med innbyggerne og at desentraliserte tilbud opprettholdes og utvikles.

Fylkesmannens oppgaver - statlige direktorat og tilsyn:

Utvikling av et sterkere regionalt nivå forutsetter at fylkesmannens oppgaver rendyrkes til tilsyn og kontroll. Sterkere regioner og en fylkesmann med fokus på tilsyns- og kontrollfunksjoner forutsettes å føre til at behovet for statlige direktorat og tilsyn reduseres i vesentlig grad.

Kommunalt nivå.

En slutter seg til kommisjonens anbefaling om at alle norske kommuner bør være generalistkommuner.

Regionrådet for Hadeland vil imidlertid understreke sammenheng mellom størrelsen på kommunen og dens mulighet til å være en god generalistkommune. Gode generalistkommuner forutsetter kompetanse og fagmiljøer.

Disens:

Et flertall på 6, representantene fra Gran og Lunner uttaler:

Det er vanskelig å tenke seg en utvikling av gode generalistkommuner uten en kommunestruktur basert på større kommuner enn i dag.

Der det ikke er naturlig med en utvikling av større kommuner, kan spesialisering og fordeling av tjenester kommunene imellom, være en hensiktsmessig løsning.

Økonomi:

Økt ansvar forutsetter en økonomi som gjør forvaltningsnivået i stand til løse sine oppgaver.

Disens:

Et flertall på 6, representantene fra Gran og Lunner uttaler:

I tillegg til rammeoverføringer bør en vurdere muligheten for friere kommunal og regional beskatning.

Distriktsnæringer.

Landbruk:

Regionrådet for Hadeland slutter seg her til kommisjonens enstemmige anbefaling.

Når det gjelder en eventuell reduksjon i framtidige landbruksoverføringer mener en at frigjorte midler må brukes til å skape ny virksomhet i kommunene som i dag har virksomheter som mottar slike overføringer.

For øvrig vises det til uttalelse avgitt av kommunestyrene i Gran, Jevnaker og Lunner.

Jevnaker 31.01.05

Regionrådet for Hadeland

Hilde E. Brørby Fivelsdal
Leder